

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

امنیت زیستی و ضوابط بهداشتی مزارع مرغ تخمگذار

تألیف و تدوین:
دکتر محمد کشتکار

به اهتمام: دکتر مصطفی کردآبادی
دکتر علیرضا ادیبان، دکتر عباس بدیعی دکتر ابوزر صادقی
به سفارش:
مدیرکل دامپزشکی استان اصفهان، دکتر شهرام موحدی،
مدیرعامل اتحادیه مرغ تخمگذار و مادر استان اصفهان،
مهندس محسن موحدیان
مدیرعامل شرکت سیمرغ، مهندس علی تقوی فر

انتشارات فصل هفتم
www.fasl7.ir
09132051747

سرشناسه: کشتکار، محمد، ۱۳۴۷

عنوان و نام پدیدآور: امنیت زیستی و ضوابط بهداشتی مزارع مرغ تخمگذار

تألیف و تدوین: محمد کشتکار؛ به اهتمام مصطفی کردآبادی و دیگران

به سفارش: شهرام موحدی، محسن موحدیان و علی تقوی فر

مشخصات نشر: اصفهان: انتشارات فصل هفتم، ۱۳۹۹

مشخصات ظاهری: ۱۸۸ ص.: مصور (بخشی رنگی)، جدول

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۷۴۳۶۰-۷

وضعیت فهرست نویسی: فیپا

یادداشت: به اهتمام مصطفی کردآبادی، علیرضا ادیبان، عباس بدیعی، ابوذر صادقی

موضوع: مرغ داری - بهداشت

موضوع: مرغ های تخمگذار

موضوع: مزارع پرورش ماهیان

شناسه افزوده: کردآبادی، مصطفی، ۱۳۴۹ گردآورنده

شناسه افزوده: موحدی، شهرام، ۱۳۵۲

شناسه افزوده: موحدیان، محسن، ۱۳۲۹

رده بندی کنگره: SF۴۸۷

رده بندی دیویی: ۶۳۶/۵۰۸۹۴۴۸

شماره کتابشناسی ملی: ۷۳۴۵۴۸۹

نام کتاب: امنیت زیستی و ضوابط بهداشتی مزارع مرغ تخمگذار

تألیف و تدوین: دکتر محمد کشتکار

به اهتمام: مصطفی کردآبادی و دیگران

به سفارش: اداره کل دامپزشکی استان اصفهان، دکتر شهرام موحدی

مدیرعامل اتحادیه مرغ تخمگذار و مادر استان اصفهان، مهندس محسن موحدیان و

مدیرعامل شرکت سیمرغ، مهندس علی تقوی فر

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۷۴۳۶-۰۷

طراحی و صفحه آرایی: بهاره پوراحسان

ناشر: انتشارات فصل هفتم

نوبت چاپ: اول

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

قیمت: ۳۵۰۰۰ تومان

«کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر برای مولف محفوظ است»

فصل اول

۱۱

ضوابط و مقررات بهداشتی قرنطینه‌ای مرغداری‌های تخمگذار

بخش اول

۱۲

• ساختار بهداشتی مرغداری‌های تخمگذار

۱۴

• فرم ممیزی شرایط و ضوابط ساختار بهداشتی مرغداری تخمگذار / پولت

بخش دوم

۱۸

۱. ضوابط امنیت زیستی جهت صدور مجوز جوجه‌ریزی

۱۹

۲. دستورالعمل‌های خط تفکیک در هر مرغداری (خت)

۲۱

۳. دستورالعمل کنترل ناقلین و حاملین عوامل بیماری‌زا

۲۲

۴. دستورالعمل منطقه حائل اطراف واحد (محا)

۲۶

۵. چک لیست کمیته ممیزی

فصل دوم

۲۹

ضوابط جوجه‌ریزی

۳۰

• ضوابط صدور مجوز جوجه یک روزه تخمگذار

۳۱

• درخواست صدور مجوز بهداشتی جوجه‌ریزی

۳۲

• مراحل صدور مجوز جوجه‌ریزی (جوجه یک‌روزه تخمگذار)

۳۳

• ضوابط صدور مجوز پولت‌ریزی

۳۴

• مراحل مجوز ورود به قفس یا مرغ‌ریزی

۳۵

۱. نمودار گردشی حمل پولت به واحد مرغ تخمگذار

۳۷

۲. نکات مورد توجه مسئول فنی بهداشتی و مرگذار

۴۰

۳. فرآیند بهداشتی اخذ مجوز حمل مرغ پایان دوره

فصل سوم

پاکسازی و شستشو و ضدعفونی (آماده سازی) مرغداری

- ۴۶ • مرحله پاکسازی
- ۴۶ • مرحله جمع آوری کود
- ۴۶ • شستشوی مرحله اول
- ۴۸ • انباردان
- ۴۹ • اتاق قرنطینه
- ۵۰ • اتاق کالبدگشایی
- ۵۱ • محوطه و سایر اماکن موجود در مزرعه
- ۵۲ • ویژگی‌های حوضچه ضدعفونی
- ۵۳ • شستشوی تجهیزات
- ۵۳ • شستشو و ضدعفونی شبکه آبرسانی
- ۵۴ • مرحله تعمیرات و بازسازی
- ۵۴ • شستشوی مرحله دوم
- ۵۴ • مراحل ضدعفونی
- ۵۵ • خالی ماندن سالن‌ها
- ۵۵ • ضدعفونی نهایی پیش از ورود جوجه به سالن
- ۵۶ • مراحل گازدهی
- ۵۶ • روش‌های استفاده از فرمالین جهت ضد عفونی کردن
- ۵۶ • نظارت بر تاثیر پاکسازی و ضدعفونی مزارع مرغداری
- ۵۷ • در صورت بروز تلفات جوجه یک روزه در هفته اول پرورش چه باید کرد؟

فصل چهارم

امنیت زیستی و رعایت ضوابط بهداشتی در واحدها

- ۵۹ • امنیت زیستی در مرغداری
- ۶۰ • شاخص‌های مهم در مبادی ورودی و عبور و مرور مرغداری
- ۶۰
- ۶۱ ۱. مقررات بهداشتی و مدیریتی ورود به مرغداری
- ۶۱ ۲. مقررات بهداشتی و مدیریتی کارگران در زمان ورود به مرغداری
- ۶۲ ۳. مقررات بهداشتی و مدیریتی اتاق رختکن و سرویس بهداشتی
- ۶۲ ۴. مقررات بهداشتی و مدیریتی محوطه و اطراف مرغداری

- ۶۳ ۵. مقررات بهداشتی کارگران در محوطه مرغداری
- ۶۳ ۶. مقررات بهداشتی و مدیریتی نحوه ورود به سالن
- ۶۴ ۷. مقررات بهداشتی - مدیریتی کارگران در سالن‌های پرورش
- ۶۴ ۸. مقررات بهداشتی کارگران در انبار دان
- ۶۵ ۹. مقررات بهداشتی و مدیریتی در خصوصی دان و مواد اولیه
- ۶۶ ۱۰. مدیریت کود و بستر سالن مرغداری
- ۶۷ ۱۱. شرایط خودرو حمل و نقل کود مرغی
- ۶۸ ۱۲. ضوابط حمل و نقل کود
- ۶۹ ۱۳. خشک کردن
- ۷۰ • اصول امنیت زیستی (بیوسکوریتی) و توصیه‌های بهداشتی

فصل پنجم

- ۷۶ اطلاعات مدیریتی جهت تأمین سلامت گله
- ۷۶ • ثبت رکوردها
- ۷۷ • معرفی سامانه پایش و مراقبت از بیماری‌های طیور دامپزشکی
- ۷۷ • ویژگی‌های سامانه GIS طیور
- ۷۹ • جدول ثبت رکوردها و رویدادها در یک دوره
- ۸۰ • فرم ثبت آمار و اطلاعات در طول دوره پرورش پولت و مرغ تخمگذار
- ۸۱ • آشنایی با واکسن‌ها و عملکرد آن‌ها در جلوگیری از بروز بیماری‌ها
- ۸۳ • نحوه عملکرد دستگاه ایمنی
- ۸۴ • ایمنی فعال
- ۸۵ • ایمنی غیرفعال
- ۸۶ • اهداف واکسیناسیون
- ۸۸ • برنامه واکسیناسیون
- ۸۸ • مقررات بهداشتی و مدیریتی کارگران در هنگام واکسیناسیون گله‌های طیور
- ۹۰ • سیاست‌ها و راهبردها در حوزه بیماری‌های طیور
- ۹۰ ۱. نیوکاسل ... / ۹. آنفلوآنزای پرندگان
- ۱۰۲ • پاسخ‌یابی مشکلات مدیریت سلامتی گله
- ۱۰۴ • معدوم سازی لاشه‌های طیور

● مقدمه

دو دهه اخیر تحقیقات ژنتیکی منجر به پیشرفت چشمگیر در معیارهای تولیدی مرغ تخمگذار، از جمله توانمندی‌های زیستی عملکرد تولید و کیفیت تخم مرغ گردیده است که البته چنانچه نگاهی موشکافانه به مسائل مدیریتی و بهداشتی در جهت تولید سالم و باکیفیت، افزایش ضریب تبدیل و بهره‌وری بهتر و بیشتر نشود، حاصلی جز شکست نخواهد داشت و راهی برای ورود به تجارت جهانی و رقابت با سایر کشورهای پیشرفته پیدا نخواهیم کرد و این فقط موقعی می‌تواند کاملاً محقق شود که با هماهنگی با مجموعه تشکلهای خصوصی، برنامه‌ریزی مدون و آگاهانه و اصلاح ساختار بهداشتی با تجهیزات مناسب و اقدامات خاص بهداشتی و آگاهی تولیدکنندگان، پرنده تحت مدیریت صحیح و بهداشتی واقع شده باشد.

هدف از تدوین این کتاب در راستای ارتقاء فرهنگ و سطح علمی تمامی تولیدکنندگان گرامی و بخصوص فعالان صنعت پرورش مرغ مادر و تخمگذار همچنین کارشناسان و مسئولین بهداشتی دامپزشکی برای کسب بهترین نتایج ممکنه از سرمایه‌گذاری می‌باشد که به توصیه سازمان دامپزشکی کشور و اداره کل دامپزشکی استان اصفهان و اتحادیه مرغ تخمگذار و شرکت سیمرغ به صورت کتاب تهیه و چاپ گردید.

اطلاعات گردآوری شده در این کتاب، حاصل تحقیقات گسترده و تلاش‌های شبانه‌روزی کارشناسان دامپزشکی در شرایط بسیار طاقت‌فرسا و طرح بدست آمده از مزارع مرغ تخمگذار در زمان اشاعه بیماری آنفونزای فوق حاد و اقدامات پایش و مراقبتی در استان بوده است و سعی شده که بخشی از نکات اصلی مدیریت در ارتباط با فرآیند پرورش مرغ مادر و مرغ تخمگذار و... اعم از ساختار بهداشتی مناسب در مرغداری؛ رعایت اصول GMP، HACCP؛ شرایط اخذ مجوز بهداشتی جوجه‌ریزی بطور خیلی مختصر بیان شود و معتقدیم که بکارگیری مطالب این کتاب همراه با مدیریت آگاهانه و بکار بستن تجربیات شخصی خود در کنار دستورالعمل‌های این راهنما نتیجه مطلوب را فراهم می‌سازد.

در پایان از تمامی همکاران ارجمند و وارسته که ما را در خلق این اثر ارزشمند و مفید یاری کردند خصوصاً **دکتر شهرام موحدی**، مدیرکل دامپزشکی استان اصفهان، **مهندس محسن موحدیان** مدیرعامل اتحادیه مرغ تخمگذار، **مهندس علی تقوی‌فر** مدیرعامل شرکت سیمرغ، **دکتر اردلان مظاهری** **دکتر حمیدرضا امیری**، **دکتر محسن رنجکش** و **مهندس احمد شعبانی** تشکر و قدردانی نموده و امیدواریم استفاده از مطالب آن در ارتقاء سطح بهداشت جامعه تاثیرگذار باشد.

دکتر محمد کشتکار

پاییز ۱۳۹۹